

“HASILAT ESASLI VERGİLENDİRME” UYGULAMASI VE YENİ VARLIK BARIŞI DÜZENLEMESİ

7186 sayılı **GELİR VERGİSİ KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN** ile bazı kanunlarda değişiklik yapıldı.

ÖZET :

- Gelir Vergisi Kanunu’nda değişiklik yapılarak şehir içi yolcu taşımacılığı faaliyetinde bulunan ve bu faaliyetlerinden kaynaklanan hasılatlarının tamamını elektronik ücret toplama sistemleri aracılığıyla elde eden **gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri** için “*Hasılat esaslı kazanç tespiti*” uygulaması getirildi.
- 31 Aralık 2019 tarihine kadar başvuruda bulunulması ve %1 vergi ödenmesi koşuluyla yurt dışı ve yurtiçi varlıkları için yeni bir varlık barışı düzenlemesi yapıldı.
- Borçluların finansal kurumlara olan borçlarının yeniden yapılandırılması için vergi istisna ve muafiyetleri içeren bir kredi geri ödeme anlaşması getirildi.
- **1 Ağustos 2019** tarihinden itibaren yurtdışı çıkış harcı 15 TL’den 50 TL’ye arttırıldı.

Elektrik motorlu taşıt araçlarını Türkiye’de imal eden mükelleflere ilişkin kurumlar Vergisi Kanunu’nda özel bir düzenleme yapılarak hak kazanılan yatırıma katkı tutarının vergi dairesine ödenen özel tüketim vergisine nakden ya da vergi borçlarına mahsuben ödenmesi suretiyle kullandırılması konusunda düzenleme yapıldı.

19.07.2019 tarih ve 30836 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazetede yayımlanan [7186 sayılı GELİR VERGİSİ KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN](#) ile bazı kanunlarda değişiklik yapıldı.

- Gelir Vergisi Kanunu'nda değişiklik yapılarak bazı mükellefler için “Hasılat esaslı kazanç tespiti” uygulaması getirildi.
- Yurt dışı ve yurtiçi varlıkları için yeni bir varlık barışı düzenlemesi yapıldı.
- Borçluların finansal kurumlara olan borçlarının yeniden yapılandırılması için vergi istisna ve muafiyetleri içeren bir kredi geri ödeme anlaşması getirildi.
- Yurtdışı çıkış harcı 15 TL'den 50 TL'ye arttırıldı.
- Elektrik motorlu taşıt araçlarını Türkiye'de imal eden mükelleflere ilişkin kurumlar Vergisi Kanunu'nda özel bir düzenleme yapılarak hak kazanılan yatırıma katkı tutarının vergi dairesine ödenen özel tüketim vergisine nakden ya da vergi borçlarına mahsuben ödenmesi suretiyle kullanılması hususunda düzenleme yapıldı.

Söz konusu değişiklikler özetle aşağıdaki gibidir.

I-) Gelir Vergisi Kanunu'nda "Hasılat Esaslı Vergilendirme" konusunda düzenleme yapıldı. (Md.1)

7186 sayılı Yasanın 1'inci maddesi ile Gelir Vergisi Kanunu'nun mülga 113'üncü maddesi yeniden düzenlenerek bazı meslek grupları için hasılat esaslı vergilendirme rejimi getirilmiştir. Uygulamanın temel özellikleri aşağıdaki gibidir.

- 1) Uygulamadan şehir içi yolcu taşımacılığı faaliyetinde bulunan ve bu faaliyetlerinden kaynaklanan hasılatlarının tamamını elektronik ücret toplama sistemleri aracılığıyla elde eden gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri **talep etmeleri hâlinde** yararlanacaklardır.
- 2) Bu mükelleflerin söz konusu faaliyetlerinden elde ettikleri gayrisafi hasılatlarının %10'u bu faaliyetlerine ilişkin vergiye tabi kazanç olarak esas alınacaktır. 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 38'inci maddesi kapsamında hasılat esaslı vergilendirme usulüne göre vergilendirilen mükellefler için bu tutar, hesapladıkları katma değer vergisi dâhil tutardır.
- 3) Vergiye tabi kazancın bu suretle tespitinde ilgili faaliyete ilişkin giderler dikkate alınmayacak ve bu kazançta herhangi bir indirim veya istisna uygulanmayacaktır.
- 4) Kazançları bu kapsamda tespit edilenlerin bu faaliyetlerine ilişkin gider veya maliyetleri, vergiye tabi diğer kazanç veya iratlarının tespitinde dikkate alınmayacaktır.
- 5) Bu kazançları dışındaki beyana tabi diğer kazanç veya iratları hakkında bu madde hükümleri uygulanmayacaktır.
- 6) İki yıl geçmedikçe bu usulden çıkılması mümkün olmayacaktır.

- 7) Vergi Usul Kanunu'nun belge düzenlemeyen ve almayanlara ceza uygulanması ile ilgili 353'üncü maddesinin birinci ve ikinci fıkrası hükümleri uyarınca bir takvim yılı içinde iki kez ceza kesilen mükellefler, cezanın kesildiği ve takip eden iki takvim yılına ait kazançları için bu düzenlemeden yararlanamazlar.
- 8) Cumhurbaşkanı, %10'luk oranı iki katına kadar artırmaya, yarısına kadar indirmeye, kanuni oranına getirmeye; yetkilidir.
- 9) Hazine ve Maliye Bakanlığı, maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

HASILAT ESASLI KATMA DEĞER VERGİSİ UYGULAMASI

Daha önce 718 sayılı CK ile Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 38'inci maddesinde yer alan hasılat esaslı vergilendirme kapsamında sektör ve vergi oranı konusunda düzenleme yapılmıştı.

Buna göre 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile 5393 sayılı Belediye Kanunu kapsamında **belediyeler tarafından ruhsat verilen, toplu taşıma hatlarını kiralayan, toplu taşıma hizmetinin hizmet satın alma yollarıyla yerine getirilmesi halinde bu hizmeti sunan ve gelirlerinin tamamını elektronik ücret toplama sistemleri aracılığıyla tahsil eden otobüs işletmelerinin** (belediyelerin otobüs işletmeleri ile doğrudan veya dolaylı olarak sermayesinin %51 veya daha fazlası belediyelere ait şirketler hariç) münhasıran il sınırları içinde, otobüsle (sürücüsü dâhil en az on sekiz oturma yeri olan) yapmış oldukları toplu taşıma faaliyetlerine ilişkin hasılat esaslı vergilendirme usulüne göre hasılatlarına uygulayacakları vergi oranı %1,5 olarak belirlenmiş, düzenleme 1 Mart 2019 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmişti.

II-) Yurt dışı ve yurtiçi varlıkları için yeni bir varlık barışı düzenlemesi yapıldı (Md.2)

7186 sayılı Yasanın 2'nci maddesi ile Gelir Vergisi Kanunu'na eklenen geçici 90'ıncı madde ile varlık barışı konusunda yeni bir düzenleme yapılmıştır. Düzenlemenin esasları aşağıdaki gibidir.

a) Yurtdışında bulunan varlıklar için varlık barışı

- 1) Yurt dışında bulunan para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarını, maddedeki hükümler çerçevesinde, **31/12/2019 tarihine kadar** Türkiye'deki banka veya aracı kuruma bildiren gerçek ve tüzel kişiler, söz konusu varlıkları serbestçe tasarruf edebilirler.
- 2) Banka ve aracı kurumlar, kendilerine bildirilen varlıklara ilişkin olarak %1 oranında hesapladıkları vergiyi, bildirim izleyen ayın on beşinci günü akşamına kadar vergi sorumlusu sıfatıyla bir beyanname ile bağlı bulunduğu vergi dairesine beyan eder ve aynı sürede öderler.
- 3) Söz konusu varlıklar, yurt dışında bulunan banka veya finansal kurumlardan kullanılan ve 19.07.2019 tarihi itibarıyla kanuni defterlerde kayıtlı olan kredilerin en geç 31/12/2019 tarihine kadar kapatılmasında kullanılabilir. Bu takdirde, defter kayıtlarından düşülmesi kaydıyla, borcun ödenmesinde kullanılan varlıklar için Türkiye'ye getirilme şartı aranmaksızın bu madde hükümlerinden yararlanılır.
- 4) 19.07.2019 tarihi itibarıyla kanuni defterlerde kayıtlı olan sermaye avanslarının, yurt dışında bulunan para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarının bu maddenin yürürlüğe girmesinden önce Türkiye'ye getirilmek suretiyle karşılanmış olması hâlinde, söz konusu avansların defter kayıtlarından düşülmesi kaydıyla bu madde hükümlerinden yararlanılır.
- 5) 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca defter tutan mükellefler, bu madde kapsamında Türkiye'ye getirilen varlıklarını, dönem kazancının tespitinde dikkate almaksızın işletmelerine dâhil edebilecekleri gibi aynı varlıkları vergiye tabi

kazancın ve kurumlar için dağıtılabılır kazancın tespitinde dikkate almaksızın işletmelerinden çekebilirler.

b) Yurtdışında bulunan varlıklar için varlık barışı

- 1) Gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerince sahip olunan ve **Türkiye’de bulunan ancak kanuni defter kayıtlarında yer almayan para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları ile taşınmazlar**, 31/12/2019 tarihine kadar vergi dairelerine beyan edilir.
- 2) Beyan edilen söz konusu varlıklar, 31/12/2019 tarihine kadar, dönem kazancının tespitinde dikkate alınmaksızın kanuni defterlere kaydedilebilir.
- 3) Bu takdirde, söz konusu varlıklar vergiye tabi kazancın ve kurumlar için dağıtılabılır kazancın tespitinde dikkate alınmaksızın işletmeden çekilebilir.
- 4) Bu fıkra kapsamında beyan edilen taşınmazların aynı sermaye olarak konulmak suretiyle işletme kayıtlarına alınması hâlinde, sermaye artırım kararının beyan tarihi itibarıyla alınmış olması ve söz konusu kararın beyan tarihini izleyen onuncu ayın sonuna kadar ticaret siciline tescil edilmesi kaydıyla, bu madde hükümlerinden faydalanılabilir.
- 5) Vergi dairelerine beyan edilen varlıkların değeri üzerinden %1 oranında vergi tarh edilir ve bu vergi, tarhiyatın yapıldığı ayı izleyen ayın sonuna kadar ödenir.

c) Ortak hükümler

1. Madde kapsamında ödenen vergi, hiçbir suretle gider yazılamaz ve başka bir vergiden mahsup edilemez.
2. Türkiye’ye getirilen veya kanuni defterlere kaydedilen varlıkların elden çıkarılmasından doğan zararlar, gelir veya kurumlar vergisi uygulaması bakımından gider veya indirim olarak kabul edilmez.

3. Madde kapsamında bildirilen veya beyan edilen varlıklar nedeniyle hiçbir suretle vergi incelemesi ve vergi tarhiyatı yapılmaz. Bu hükümden faydalanılabilmesi için bildirilen veya beyan edilen tutarlara ilişkin tarh edilen verginin vadesinde ödenmesi ve birinci fıkra uyarınca bildirilen varlıkların, bildirim yapıldığı tarihten itibaren üç ay içinde Türkiye'ye getirilmesi veya Türkiye'deki banka ya da aracı kurumlarda açılacak bir hesaba transfer edilmesi şarttır.
4. Cumhurbaşkanı, bu maddede yer alan süreleri, bitim tarihlerinden itibaren altı aya kadar uzatmaya yetkilidir.
5. Hazine ve Maliye Bakanlığı, madde kapsamına giren varlıkların Türkiye'ye getirilmesi, bildirim ve beyanı ile işletmeye dâhil edilmelerine ilişkin hususları, bildirim veya beyana esas değerlerin tespiti, bildirim ve beyanların şekli, içeriği ve ekleri ile yapılacağı yeri, maddenin uygulanmasında kullanılacak bilgi ve belgeler ile uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

III-) Borçluların finansal kurumlara olan borçlarının yeniden yapılandırılması için getirilen kredi geri ödeme anlaşması kapsamında, bazı vergi istisna ve muafiyetleri getirildi (Md.17)

5411 sayılı Bankacılık Kanunu'na eklenen geçici 32'nci madde uyarınca; Türkiye'de faaliyette bulunan bankalar, finansal kiralama şirketleri, faktöring şirketleri ve finansman şirketleri ile bu maddede tanımlanan diğer finansal kuruluşlarla kredi ilişkisinde bulunan ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından çıkarılan yönetmeliğe göre hazırlanan Çerçeve Anlaşmalarda belirlenen borçlular, bu kuruluşlar tarafından kullandırılmış olan kredilere ilişkin olarak alınacak tedbirlerle, geri ödeme yükümlülüklerini yerine getirebilmelerine ve istihdama katkıda bulunmaya devam etmelerine imkân verilmesini sağlamak amacıyla, dahil oldukları risk grubundaki diğer borçlularla bir bütün olarak veya kısmen yeniden yapılandırmaya tabi tutulabilecektir. Madde uyarınca yapılacak finansal yeniden yapılandırmalara ilişkin usul ve esaslar Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından çıkarılan yönetmelik hükümleri çerçevesinde hazırlanan Çerçeve Anlaşmalar ile belirlenecek olup; madde hükümleri 19.07.2019 tarihinden itibaren iki yıl süreyle uygulanacaktır. Bu süreyi iki yıl daha uzatmaya Cumhurbaşkanı yetkili kılınmıştır.

Söz konusu düzenleme ile ilgili getirilmiş olan vergi istisna ve muafiyet düzenlemeleri aşağıdaki gibidir.

1. Maddeye göre yapılan Çerçeve Anlaşmaları ve bu Anlaşmalar kapsamında düzenlenen Sözleşmelerde belirlenen esaslar uyarınca;

a) Yapılacak işlemler cezaevi harcı ve 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununa göre alınan harçlardan (yargı harcı dahil) ve düzenlenecek kâğıtlar (Çerçeve Anlaşmaları ve Sözleşmeler dahil) 1/7/1964 tarihli ve **488 sayılı Damga Vergisi Kanununa göre alınan damga vergisinden,**

b) Alacaklı kuruluşlar tarafından her ne nam altında olursa olsun tahsil edilecek tutarlar 13/7/1956 tarihli ve 6802 sayılı **Gider Vergileri Kanunu gereği ödenecek banka ve sigorta muameleleri vergisinden,**

c) Kullandırılan ve kullandırılacak krediler **kaynak kullanımını destekleme fonundan,**

müstesnadır. Söz konusu istisnalar, alacaklı kuruluşların Çerçeve Anlaşmaları ve bu Anlaşmalar kapsamında düzenlenen Sözleşmeler kapsamındaki işlemleri dolayısıyla doğrudan veya dolaylı edindikleri varlıkları ve teminatları, alacaklı kuruluşların kendi aralarında veya borçluya devri hariç, elden çıkardıkları hâllerde uygulanmaz.

13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 5'inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde yer alan istisna hükmü, kanuni takibe alınma şartı aranmaksızın alacaklı kuruluşlara ilgili varlıklarını Çerçeve Anlaşmaları ve düzenlenen Sözleşmeler kapsamında devreden kurumlar ile bu suretle ilgili varlıkları devralan söz konusu alacaklı kuruluşların bu varlıkları satışından doğan kazançları hakkında da uygulanır.

2. 25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 17'nci maddesinin (4) numaralı fıkrasının (r) bendinde yer alan istisna hükmü, ilgili varlıkların Çerçeve Anlaşmaları ve düzenlenen Sözleşmeler kapsamında alacaklı kuruluşlara devir ve teslimi ile bu suretle ilgili varlıkları devralan alacaklı kuruluşların bu varlıkları devir ve tesliminde de uygulanır.

3. Sözleşme hükümleri uyarınca tahsilinden vazgeçilen alacak tutarları 213 sayılı Kanun hükümlerine göre alacaklı için değersiz alacak, borçlu için ise vazgeçilen alacak olarak dikkate alınır. Alacaklı kuruluşlar tarafından dahil oldukları risk grubunda bulunan borçlularla yapılan yeniden yapılandırma işlemlerinde bu fıkra hükümleri uygulanmaz.
4. Sözleşmelere göre borçları yeniden yapılandırılan borçlular tarafından alınmış olan teşvik belgelerinin süreleri ve ihracat taahhüt süreleri ile 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun geçici 20'nci maddesi çerçevesinde sağlanan kefaletleri de içermek üzere kredi garanti kurumları tarafından verilen garanti ve kefaletlerin süreleri, sözleşmeler ile belirlenen süreler kadar uzatılmış sayılır.
5. Bu madde hükümlerine göre finansal yeniden yapılandırma kapsamına alınan bir borçlunun borçlarının Sözleşmenin imza tarihini izleyen yılın başından itibaren iki yıl içerisinde tekrar finansal yeniden yapılandırmaya konu edilmesi hâlinde, bu madde hükmünde belirtilen vergi istisnaları ve teşvikler uygulanmaz.
6. Sözleşmeler ile uygulamaya konulan işlemlerin gerçekleşmemesi hâlinde dahi, uygulanmış olan vergi, fon ve harç istisnaları geri alınmaz.
7. Maddeye göre yapılan Çerçeve Anlaşmaları ve bu Anlaşmalar kapsamında düzenlenen Sözleşmeler için sağlanan vergi istisnaları ve teşvikler, bu madde kapsamında düzenlenen sözleşmelere istinaden yapılacak işlemlere 19.07.2019 tarihinden itibaren belirlenen iki yıllık süreyle sınırlı olmaksızın uygulanır.

IV-) Yurtdışı çıkış harcı 1 Ağustos 2019 tarihinden itibaren 15 TL'den 50 TL'ye arttırıldı. (Md.20)

8/3/2007 tarihli ve 5597 sayılı Yurt Dışına Çıkış Harcı Hakkında Kanun ile Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 1'inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "15 Türk Lirası" ibaresi "50 Türk lirası" şeklinde, "bu miktarı" ibaresi "bu miktarı üç katına kadar arttırmaya veya" şeklinde ve yedinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(7) Bu madde uyarınca alınan harcın çıkış başına 15 Türk lirası (Cumhurbaşkanınca 15 Türk lirasından düşük bir miktar belirlenmesi hâlinde belirlenen miktar) 2/3/1984 tarihli ve 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu'nun 2'nci maddesinin (f) bendine göre Toplu Konut İdaresine aktarılır, kalan miktar genel bütçeye gelir kaydedilir."

Yurt dışına çıkış yapan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarından çıkış başına alınan harç miktarı 15 TL'den 50 TL'ye çıkarılmış olup; bu miktarın üç katına kadar artırılabilmesi hususunda Cumhurbaşkanına yetki verilmiştir.

V-) Elektrik motorlu taşıt araçlarını Türkiye'de imal eden kurumlar vergisi mükelleflerinin hak kazandıkları yatırıma katkı tutarlarını, ödeyecekleri özel tüketim vergisinden mahsup edebilmeleri konusunda düzenleme yapıldı. (md.12)

7186 sayılı Kanunun 19'uncu maddesi ile 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'na eklenen Geçici 12'nci madde uyarınca; 20/8/2016 tarihli ve 6745 sayılı Yatırımların Proje Bazında Desteklenmesi ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 80'inci maddesi kapsamında teşviklerden yararlanmasına karar verilen ve bu kapsamda sera etkisi yaratan egzoz gazı salınımını tamamen ortadan kaldıracak teknolojilerin geliştirilmesi için münhasıran Türkiye'de gerçekleştirdikleri Ar-Ge faaliyetleri sonucunda geliştirdikleri elektrik motorlu taşıt araçlarını Türkiye'de imal eden mükelleflerin, destek kararında belirlenen kadarıyla, bu yatırımları dolayısıyla bu Kanunun 32/A maddesi kapsamında hak kazandıkları yatırıma katkı tutarını, söz konusu malların ilk iktisabı dolayısıyla 31/12/2035 tarihine kadar vergi dairesine ödenen özel tüketim vergisinin, takvim yılının üçer aylık dönemleri itibarıyla bu mükelleflere kısmen

veya tamamen, nakden ya da vergi borçlarına mahsuben ödenmesi suretiyle kullandırmaya Cumhurbaşkanı yetkili kılınmıştır.

Maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Buna göre; Türkiye'de gerçekleştirdikleri Ar-Ge faaliyetleri sonucunda geliştirdikleri elektrik motorlu taşıt araçlarını Türkiye'de imal eden mükelleflerin, bu yatırımları dolayısıyla Kanunun 32/A maddesi kapsamında hak kazandıkları yatırıma katkı tutarını, söz konusu malların ilk iktisabı dolayısıyla 31/12/2035 tarihine kadar vergi dairesine ödenen Özel Tüketim vergisinin, takvim yılının üçer aylık dönemleri itibarıyla bu mükelleflere kısmen 'veya tamamen, nakden ya da vergi borçlarına mahsuben ödenmesi suretiyle kullandırabilme hususunda Cumhurbaşkanına yetki verilmiştir.

Söz konusu düzenlemelerden yurtdışı çıkış harcının 50 TL'ye artırılması 1.8.2019 tarihinden itibaren yürürlüğe girecek olup; diğer düzenlemeler 19.07.2019 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir.

Saygılarımızla...

[“7186 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” tam metni...>>>](#)